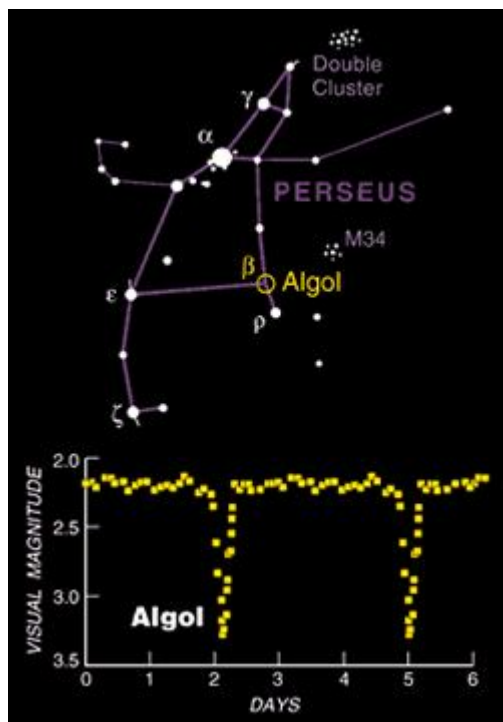

Algol: mijn favoriete ster aan de nachtelijke hemel

G.P. Können, Terschellinger Dagboek 2008/1

Algol is de beroemde ‘knipperster’ die eens in de 3 dagen aanzienlijk zwakker is dan normaal. Als je gewend bent aan Algol in zijn normale gedaante, is het indrukwekkend hem in zijn minimum te zien. Zijn helderheid is dan vergelijkbaar met het sterretje er vlak naast (ρ (Rho) Per). De oorzaak van zijn gedrag is dat het een dubbelster is waarvan de ene component de andere periodiek verduistert. Zijn helderheid neemt dan af met een factor drie, van magnitude 2,1 tot 3,4. Visueel vindt het proces in 8 uur plaats: Eerst neemt zijn helderheid in drie uur gestaag af; vervolgens is hij ongeveer twee uur constant op de lage waarde; tenslotte neemt de helderheid in drie uur weer toe tot normaal.

In de loop van een maand treden de waarneembare minima in groepjes op. De periode van Algol is 3 dagen min 3,2 uur, dus opeenvolgende minima treden steeds 3 uur vroeger op: dus als een minimum om middernacht valt, dan valt het drie dagen later om 21 uur, nog eens drie dagen later om

18 uur. Daarna valt het minimum een aantal keren overdag en is dus niet waarneembaar. Na ongeveer $8 \times 3 = 24$ dagen is het minimum uiteindelijk een vol etmaal teruggeschoven, dus na 23 dagen valt het weer rond hetzelfde tijdstip. Kortom: eens in de drie weken hebben wij een paar keer de gelegenheid om Algol nabij zijn minimum te zien. Als wij onze waarnemingstijd beperken van zonsondergang tot middernacht (dat lijkt zinnig), dan bestaat een serie uit ten hoogste drie achtereenvolgende gevallen, steeds dus met drie dagen tussenruimte. Tijdens de korte zomernachten zijn het er uiteraard minder – meestal is het er maar één.

Het is niet alleen de moeite waard om Algol in zijn minimum te zien staan, maar ook om hem in zo'n 4 uur van zijn minimum naar zijn normale helderheid te zien gaan. In het winterhalfjaar is dat prima mogelijk – hulpmiddelen zijn niet nodig. Voor mij is Algol alleen daarom al een van de leukste objecten aan de hemel. Iedere avond als ik even buiten ben, kijk ik even of ik hem op zijn minimum kan snappen. Simpele blote-oog astronomie, maar echt een aanrader!

Het eerstvolgende maximum kunt u vinden op <http://www.skyandtelescope.com/observing/objects/variablestars/3304096.html> opzoeken. Zet uw wekker als het vanavond gebeurt!